

MS-DOS İŞLETİM SİSTEMİ

MS-DOS (MicroSoft-Disk Oparation System) : Disk işlemleri,bellek işlemleri gibi programların çalışabilmesi için gerekli düzenlemeleri yapan işletim sistemidir. DOS un tarihi PC lerin tarihiyle başlar. En eski işletim sistemidir. Dos'ta grafiksel arabirim yoktur. Bu yüzden windows ve benzeri işletim sistemleri dos'un yerini almıştır. Dos'ta bütün işlemler komutlar yardımı ile yapılır.

Ancak her ne kadar da günümüzde dos kullanılmasa da bir gün dosa ihtiyacımız düşebilir. Bazı durumlarda bilgisayarımız windows tan açılmayabilir. Bu durumlarda dos yardımımıza yetişerek bize yardımcı olur. Günümüzde MS-DOS işletim sisteminde çalışan program ve oyunlar vardır.

MS-DOS işletim sistemini çalıştırmak:

- 1- Windows ortamında, Başlat menüsünden çalıştır seçeneğini seçerek karşımıza çıkan menüde COMMAND yazıp onaylarsak Windows altında MS-DOS işletim sistemini çalıştırabiliriz.
- 2- Windows ortamında Başlat /Programlar ve MS-DOS komut istemi MS-DOS işletim sistemini çalıştırmak için diğer bir seçeneğimizdir.
- 3- Windows ortamında değil de sadece Dos ortamında çalışmak istiyorsak, bilgisayar açılırken F8 tuşuna basarak karşımıza çıkan Windows başlangıç menüsünden Sadece Komut istemi seçilir. Bu seçenek MS-DOS işletim sistemini Windows ortamında olmadan çalıştırır. Bu şekilde başlatılan bilgisayarda tekrar Windows ortamına dönmek için WIN yazıp onay tuşuna basmamız yeterlidir.

KOMUTLAR:

MS-DOS işletim sisteminde komutlar ikiye ayrılır.

- 1- İç komutlar: Çalışması için her hangi bir program dosyasına ihtiyacı olmayan komutlar.
- 2- Dış komutlar: Çalışması için program dosyası yani o komutun program dosyasına ihtiyaç duyan komutlar.

DIR: Aktif olan sürücüdeki dosya ve dizinleri listeler.

Kullanım şekli: DIR ↵

Parametreleri:

/P: Listeleminin sayfa sayfa olmasını sağlar. Ekranı sığmayacak çoklukta dizinleri veya dosyaları olan sürücüler ve dizinler listelenirken genellikle /P parametresi kullanılır.

/W: Listelemeyi sayfaya sığacak şekilde 5'li sütunlar halinde yapar.

/S: Üzerinde işlem yapılan sürücü veya dizinin tüm alt dizinleri ve dosyaları ile birlikte listelenmesini sağlar. Aynı zamanda /S parametresi dosya veya dizin arama işlemlerinde de kullanılır.

MD komutu:Yeni bir dizin oluşturmak için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: MD_ yeni dizin ismi ↵

CD komutu:Oluşturulmuş bir dizinin içine girmek için kullanılır.

Kullanım şekli: CD_ dizin ismi ↵

CD.. komutu: Dizin içerinden çıkmak için kullanılır.

Kullanım şekli: CD.. ↵

RD komutu: İçi boş olan bir dizini silmek için kullanılır. Bu komutun düzgün çalışabilmesi için dizin içerisinde herhangi bir dosya veya dizin bulunmaması gerekir.

Kullanım şekli: RD _dizin ismi ↵

DELTREE komutu: Dizinleri alt dizinleri ile birlikte siler. Komut yazılıp onay verdikten sonra kullanıcıya bir uyarı mesajı vererek kullanıcının cevabını bekler.

Kullanım şekli: DELTREE dizin ismi ↵

EDIT komutu: MS-DOS 'ta dosya oluşturmak için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: EDIT ↵

Komut yazılıp onay verdikten sonra karşımıza çıkan pencereden oluşturmak istediğimiz belge veya doküman dosya menüsünde bulunan kaydet komutu ile kaydedebiliriz. Kaydetme işlemi sonrası dosya/çıkış komutu kullanılarak tekrar MS-DOS komut ortamına dönülebilir.

Dosya ismi verilirken uyulması gereken bazı kurallar vardır. Bunlar ,

- 1- Dosya ismi en fazla 8 karakterden oluşmalıdır. 8 karakterden fazla dosya isimlerini “ “ şeklinde yazılmalıdır.
- 2- Dosya isminde boşluk bulunmamalıdır.
- 3- Dosya isminde %&?= gibi karakter kullanılmamalı ve rakam verilmemelidir.
- 4- Dosya isminde Türkçe karakterden kaçınmalıdır.
- 5- Dosyaya uzantı vermek mecburi değildir. İsteğe bağlıdır.

Dosya uzantıları:

.SYS: Sistem dosyaları.

.EXE .COM .BAT :MS-DOS ve Windows ta isimleri yazıldıklarında doğrudan çalışabilen dosyalar.

.TXT:MS-DOS metin dosyası uzantısı.

IO.SYS: (INPUT/OUTPUT): Giriş çıkış işlemlerini kontrol sistem dosyası.

MS-DOS.SYS: Disk organizasyonunu sağlayan dosyaların kayıt yapısını düzenleyen sistem dosyası.

COMMAND.COM: Dahili komutları ram hafızaya yükleyen dosya.

Ψ Dosya uzantılarından o dosyanın ne tür dosya olduğu anlaşılabilir.

DEL komutu: Edit'ta oluşturulan dosyaları silmek için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: DEL_ dosya ismi ↵

TYPE komutu: Edit'ta oluşturulan dosyaların içeriğini komut ortamında görmek için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: TYPE_ dosya ismi ↵

Ψ İçeriği görüntülenecek dosyanın yol tanımlaması yani komutun yazıldığı satır önemlidir. Komut dosyanın oluşturulduğu dizinde yazılmaz ise MS-DOS o dosyayı bulamaz. Bu yüzden başka dizinlerde bu komutu çalıştırmak isterseniz yol tanımlama yapmanız gerekir:

REN komutu: Dosyaların isimlerini değiştirmek için kullanılır.

Kullanım şekli: REN _eski dosya ismi _ yeni dosya ismi ↵

Ψ “_”:İşareti boşluk anlamını taşır.

DATE: Sistemin tarihini görüntülemek ve değiştirmek için kullanılır.

Kullanım şekli: DATE ↵

TIME: Sistemi saatini görüntülemek ve değiştirmek için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: TIME ↵

LABEL:Sürücüdeki birim seri numarasını ve etiketini görüntüler. Sürücü etiketi değiştirmenize olana tanır.

Kullanım şekli: LABEL ↵

MEM: Sürücüler toplam kapasitelerini,boş kapasitelerini ve dolu olan kapasiteleri hakkında bilgi verir hakkında bilgi verir.

Kullanım şekli: MEM ↵

COPY komutu: Bir dosya veya dizini kopyalamak için kullanılan komuttur.

Kullanım şekli: COPY _nereden_neyi_nereye ↵

ΨBu işlemi yaparken üzerinde çalıştığımız sürücü ve dizini bilmek gerekir. Kopyalama esnasında bunlar önemli bir husustur. Aksi takdirde yol tanımlaması yapılması gerekebilir.

MOVE komutu: Dizinlerin ismini değiştirmek için ve taşıma işlemi yapmak için kullanılır.

Kullanım şekli 1: MOVE _eski dizin ismi_ yeni dizin ismi ↵

Kullanım şekli 2: MOVE nereden_neyi_nereye ↵

ΨKopyalama ile taşıma aynı işlemler değildir. Kopyalama çoğaltma anlamına gelir. Yani dosyaları veya dizinleri çoğaltma. Taşıma ise bir yerden başka bir yere taşıma, aynı dosyayı veya dizini çoğaltmadan taşıma.

ATTRIB komutu: Dosyalara özellik kazandırabilen komuttur.

Kullanım şekli: ATTRIB _dosya adı_ parametre ↵

Parametreleri :

/+h: Dosyalara gizlilik özelliği kazandırır. Bu özelliği kaldırmak için -h parametresi kullanılır.

/+r: Dosyalara sadece okunabilirlik özelliği kazandırır. Bu özelliği kazandırmak için -r parametresi kullanılır.

/+s: Dosyalara sistem dosyası özelliği kazandırır. Bu özelliği kaldırmak için -s parametresi kullanılır.

SCANDISK komutu: Sürücülerini hatalara karşı denetler. Düzeltilebileceęi hata varsa düzeltir ve kullanıcıya bilgi verir.

Kullanım şekli: SCANDISK ↵

CHKDSK komutu: Sürücüler hakkında istatistiksel bilgiler verir.

Kullanım şekli: CHKDSK ↵

Parametreler:

/f: Diskteki hataları tespit ederek düzeltir.

/v: Diskteki bütün dosyaları yol ismiyle birlikte listeler.

DISKCOPY komutu: Disketten diskete kopyalama yapmak için kullanılır. Komut ilk olarak kaynak disketi okur ve hedef disketi takmamızı ister. Hedef disketi taktıktan sonra bir tuşa basarak kaynak disketteki bilgileri hedef yazdırma işlemi tamamlanır.

Kullanım şekli: DISKCOPY A: A: ↵

FORMAT komutu: Düzenleme, biçimlendirme komutu. genellikle ilk alınan disketler üzerinde kullanılır. u disketler formatlanarak üzerine bilgi yazılabilir hale gelmesi sağlanır. Dolu bir disket veya disk formatlanırsa üzerindeki tüm bilgiler silinecektir. Üzerinde çalışılan disk veya diskete format atılamaz. Bunu yapma için başka bir sürücü üzerinde işlem yapmak gerekir. Bu komutu bilinçsiz bir şekilde kullanmak büyük kayıplara yol açabilir.

C:\>format A: ⇒DİSKET FORMATLAMA

C:\>format/s A: ⇒SİSTEM DİSKETİ OLUŞTURMA

A:\>format C: ⇒HARDDİSKİ FORMATLAMA

Parametreler:

/q: Hızlı formatlama.

/s: Sistem dosyaları oluşturarak formatlama.